

TĂNG HUYẾT ÁP

NGUYÊN NHÂN – SINH BỆNH HỌC - BIẾN CHỨNG

PGS-TS. CHÂU NGỌC HOA

KHOA Y- BỘ MÔN NỘI - ĐHYD

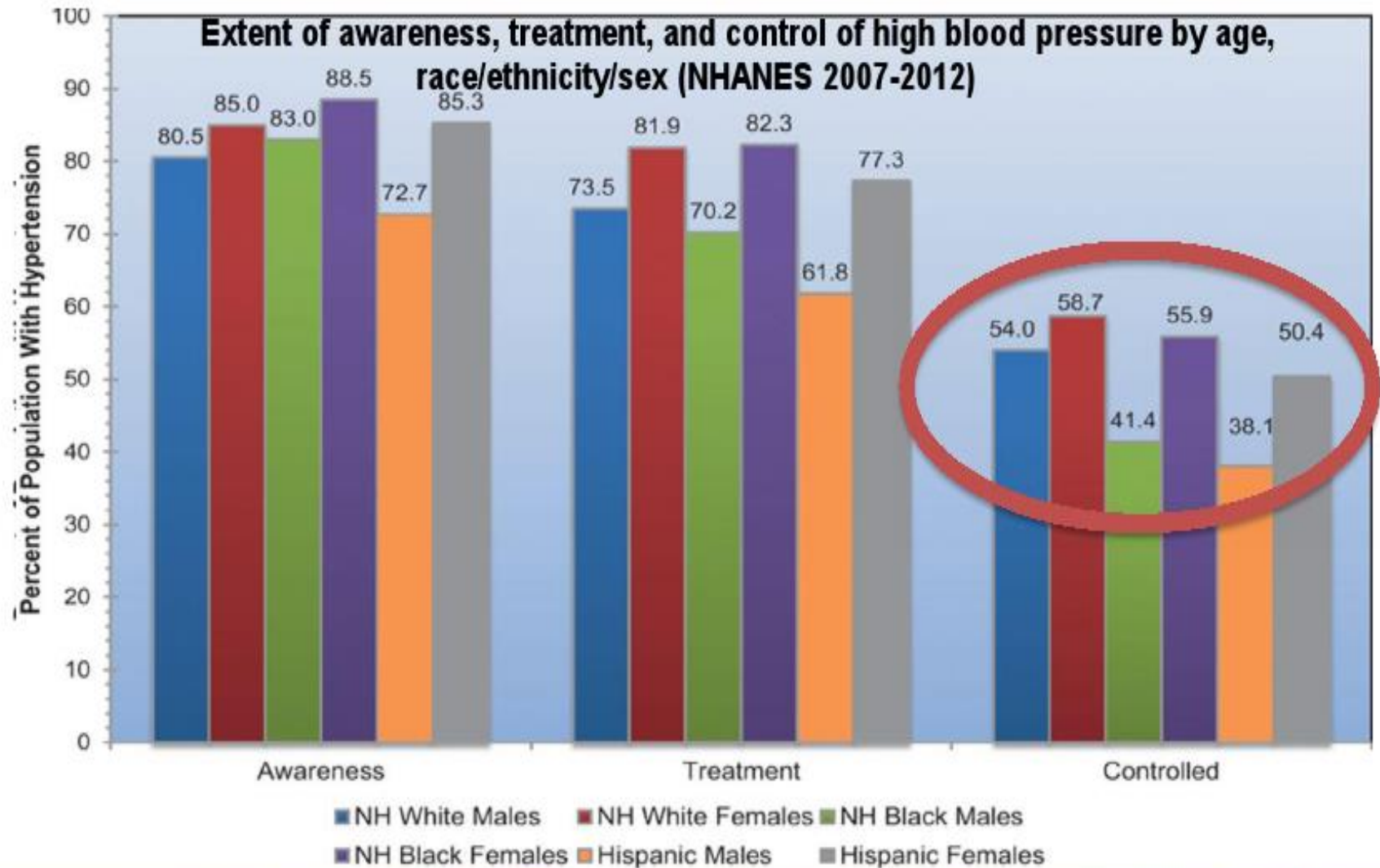
MỤC TIÊU

- 1. TRÌNH BÀY SINH BỆNH HỌC THA**
- 2. LIỆT KÊ NGUYÊN NHÂN THA VÀ CƠ CHẾ**
- 3. TRÌNH BÀY BIẾN CHỨNG THA**

ĐẠI CƯƠNG

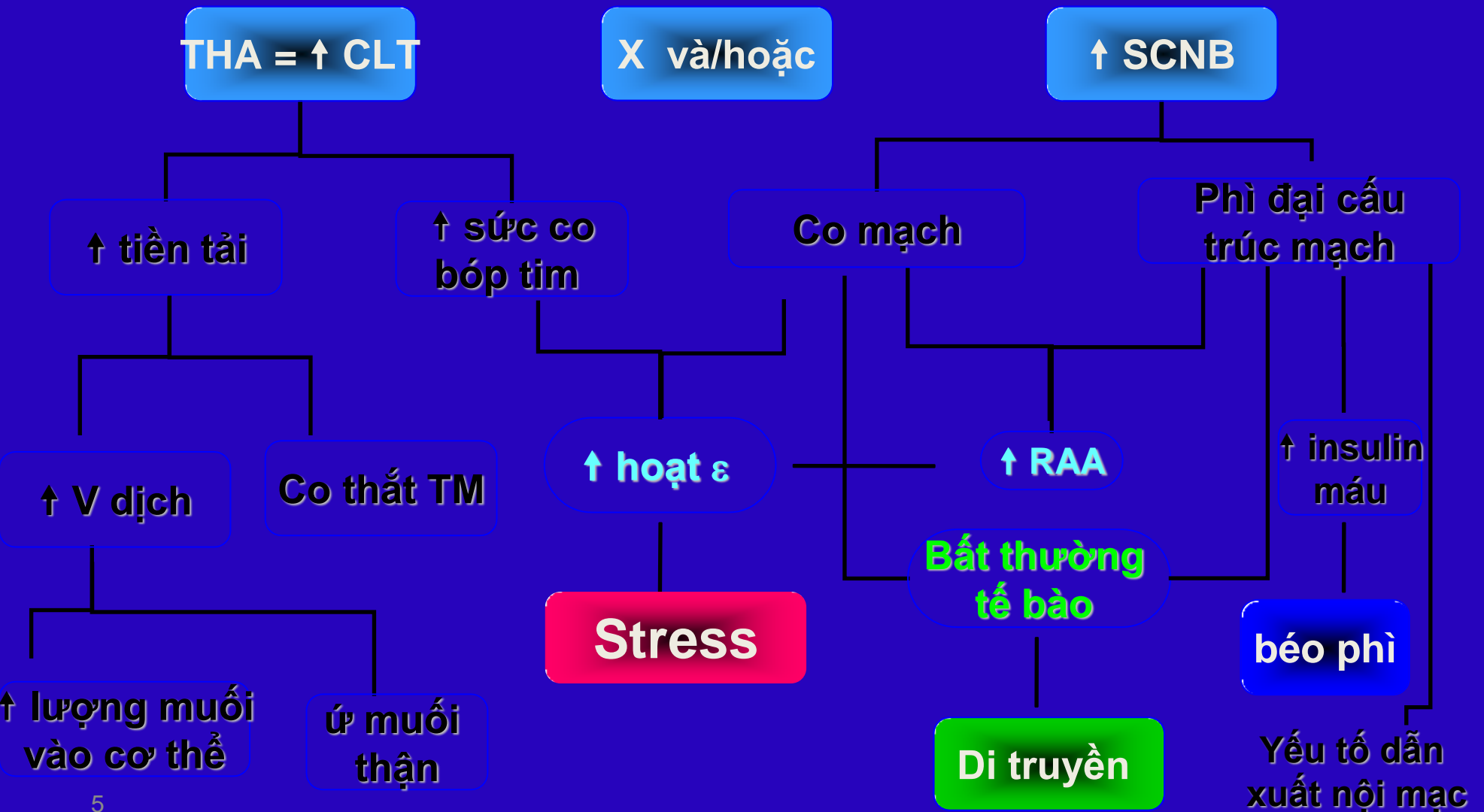
- Tần suất bệnh THA vào khoảng 18-25% dân số, xu hướng tăng dần , VN 2015 (47,3%)
- Tỷ lệ kiểm soát THA tốt : 50%
- 95% THA không rõ nguyên nhân (THA vô căn, THA nguyên phát) : bệnh đa yếu tố

The Issue Is Achieving Blood Pressure Goals

SINH BỆNH HỌC

THA = cung lượng tim x sức cản ngoại biên

THA DO THUỐC

Thuốc cam thảo

- Cam thảo (reglisse carbenoxolon hay glycyrrhiza) thuộc họ Capilionaceé, lạm dụng nhiều sẽ gây ngộ độc glycyrrhiza dẫn đến tăng aldosterone
- Triệu chứng LS bao gồm : THA, hạ kali huyết thanh

Thuốc Corticoide

- Sử dụng kéo dài hay dùng liều cao sẽ gây THA do sự ứ muối và nước

THA DO THUỐC

Thuốc ngừa thai Estroprogesterone

- Cơ chế chưa rõ, một số giả thuyết đưa ra giữ muối nước của Progesterone và sự tăng chuyển Renin thành Angiotensin của Oestrogen
- 5% phụ nữ dùng thuốc có THA
- Cần thận dùng thuốc cho BN có cơ địa THA, béo phì, có bệnh lý thận
- Khi dùng thuốc nên theo dõi huyết áp định kỳ

THA DO HẸP EO ĐMC

- 7% các bệnh tim bẩm sinh
- Cơ chế THA do cản ngại cơ học, tăng sức cản mạch máu
- LS: BN trẻ, THA chi trên, HA chi dưới thấp, mạch bẹn giảm hay mất, thổi tâm thu LS_3 trái, nghe rõ ở lưng, giữa cột sống, vùng bả vai
- CLS: hình khuyết ở bìa dưới xương sườn 3-→6 trên Xquang lồng ngực thẳng
- SA tim, Scanner, MRI vùng ngực, chụp cản quang hệ, mạch chủ

Coarctation of Aorta

THA DO THẬN

Bệnh nhu mô thận

- ❖ Thận đa nang
- ❖ Thận ứ nước
- ❖ Viêm cầu thận cấp, Viêm cầu thận mãn
- ❖ Lao thận, K thận (carcinome, sarcome, u wilm)
- ❖ K thận (carcinome, sarcome, u wilm)
- ❖ Hội chứng Kimmelstiel-wilson
- ❖ Viêm quanh thận, áp xe quanh thận
- ❖ Chấn thương thận

THA DO THẬN

Cơ chế THA do nhu mô thận

- ❖ Sự giảm tưới máu nhu mô thận do tổn thương viêm và xơ các mạch nhỏ dẫn đến sự gia tăng lượng Renin

THA DO THAN

Bệnh đường tiết niệu

Các nguyên nhân gây tắc nghẽn : sỏi niệu, u
bướu chèn bên ngoài

Cơ chế chưa rõ

THA DO THẬN

Bệnh mạch máu thận

Bệnh thường gặp, có thể điều trị phẫu thuật được

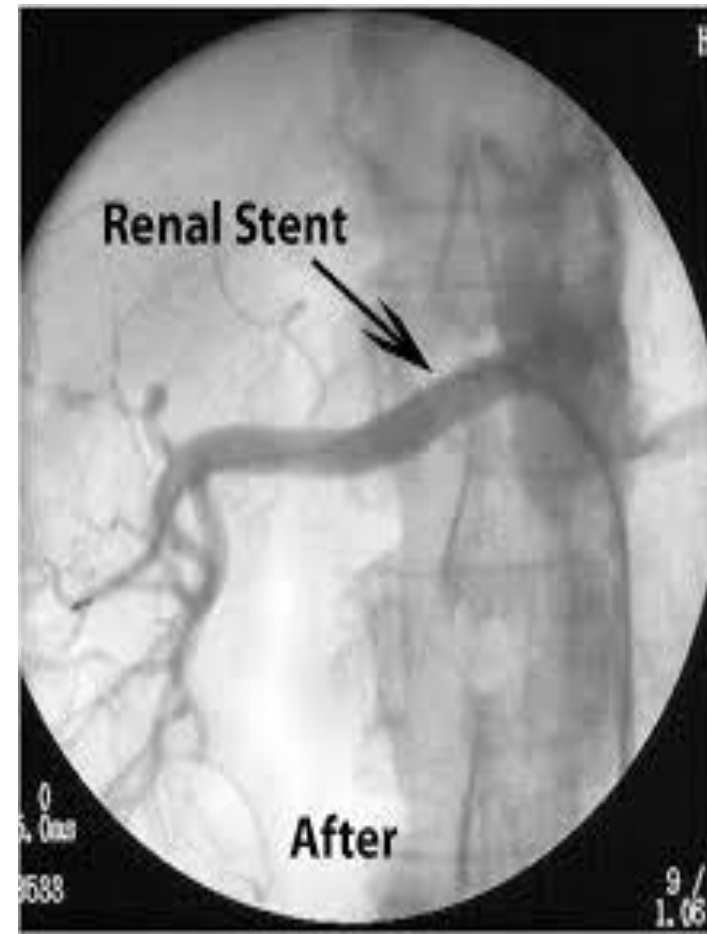
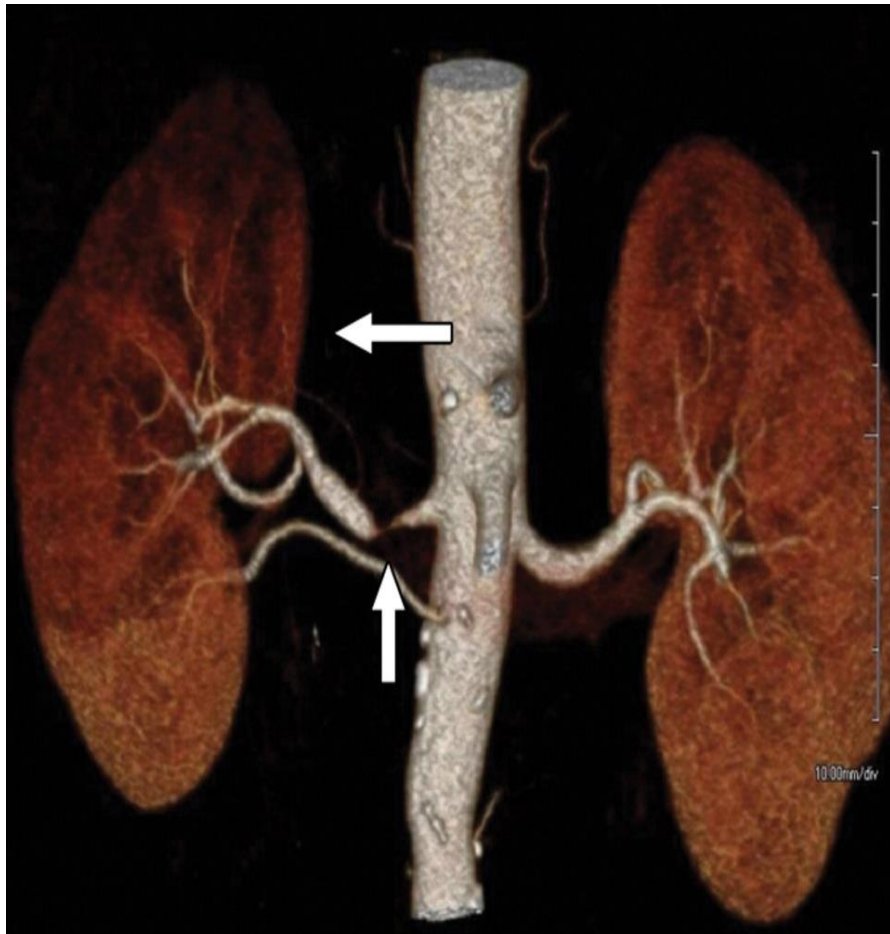
Hẹp ĐM thận dưới 2 dạng :

- Hẹp ĐM thận do xơ vữa, chiếm 2/3 các trường hợp
- Hẹp ĐM thận do di sản sợi cơ, chiếm 1/3 các trường hợp
- Các xét nghiệm chẩn đoán : Siêu âm Doppler thận

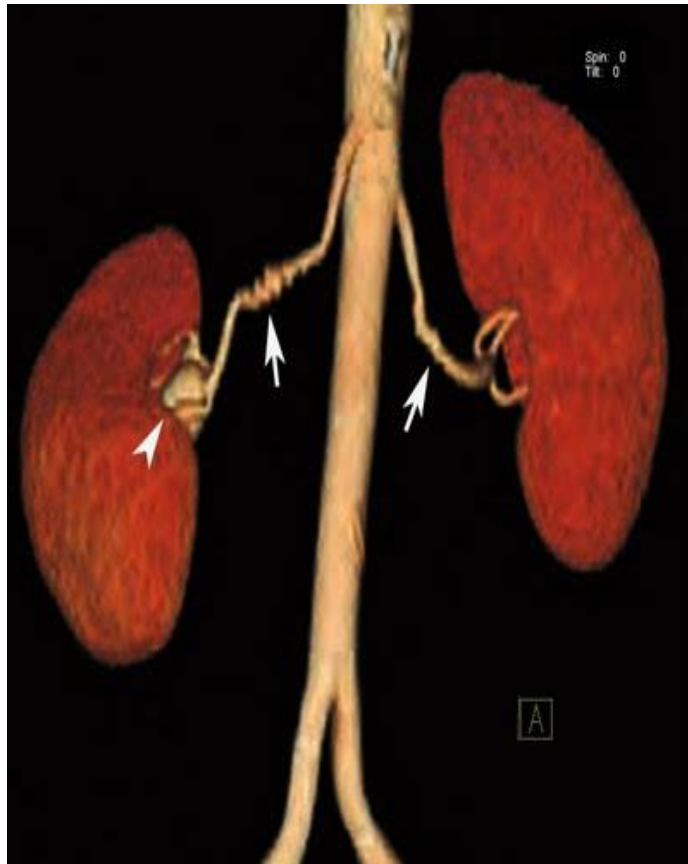
Xquang hệ niệu

Chụp ĐM thận

- Cơ chế : giảm tưới máu mô thận làm hoạt hoá hệ RAA

Atherosclerotic RAS Treated with Angioplasty

Fibro Muscular Dysplasia (FMD)

THA DO BỆNH NỘI TIẾT

- Cường giáp
- Nhược giáp
- Cường tuyến cận giáp
- Hội chứng Cushing
- U tủy thượng thận
- U vỏ thượng thận (hội chứng Conn),
cường aldosterone nguyên phát
- To đầu chi

THA DO NGUYÊN NHÂN KHÁC

THA và THAI KỲ

- ✓ Chiếm 5% các trường hợp có thai
- ✓ THA trước khi có thai: phát hiện trước tuần lễ 20 thai
- ✓ THA trong thai kỳ: THA được chẩn đoán sau tuần 20 thai
- ✓ THA 24 giờ sau sanh
- ✓ Theo WHO, THA : $HATT \geq 140\text{mmHg}$ hay $HATTr \geq 90\text{mmHg}$ hay $HATT > 25\text{mmHg}$ hoặc 15mmHg so với HA trong 3 tháng đầu của thai kỳ

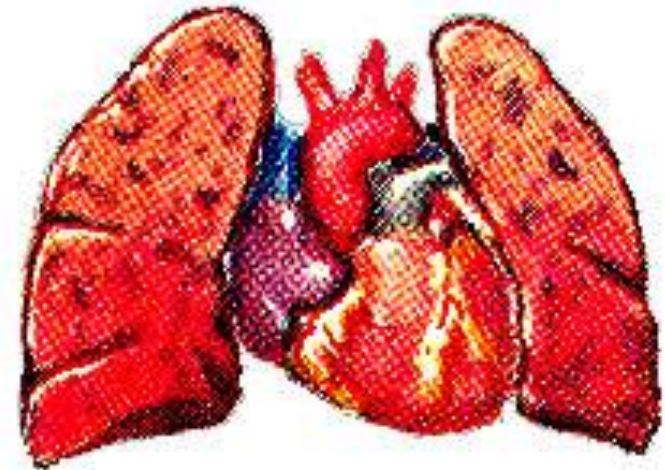
THA DO NGUYÊN NHÂN KHÁC

- ❖ Bệnh tạo keo : viêm nút quanh ĐM, lupus
- ❖ THA trong phỏng : chiếm 25% cas, cơ chế chưa rõ
- ❖ Các bệnh lý về não như : u não, u tiểu não, hội chứng Guillain Barré, viêm màng não
- ❖ Sau phẫu thuật lớn : phẫu thuật về não, phẫu thuật lồng ngực

BIẾN CHỨNG TẠI TIM

LEFT
VENTRICULAR
HYPERTROPHY

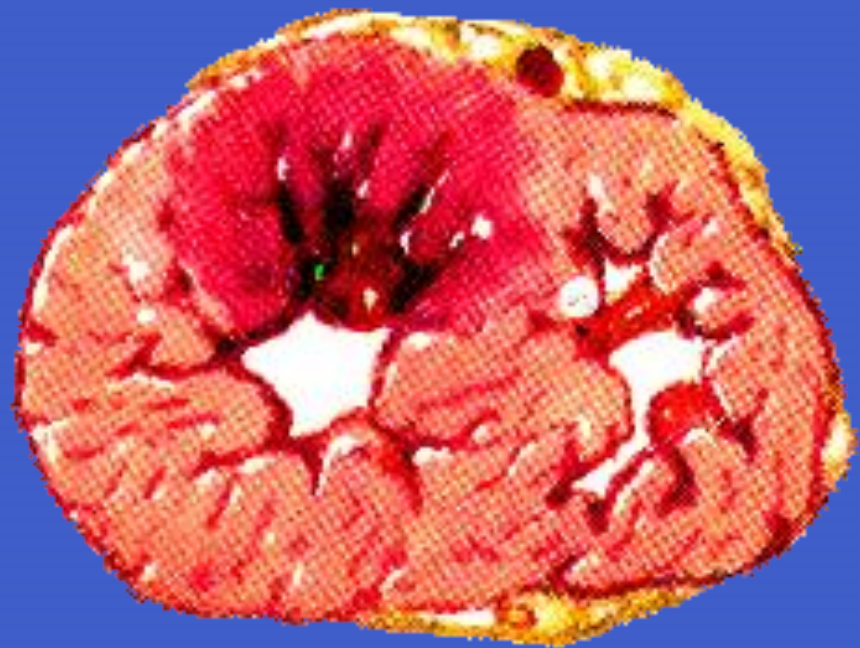

CONGESTIVE
HEART FAILURE

BIẾN CHỨNG TẠI TIM

CORONARY
INSUFFICIENCY

MYOCARDIAL
INFARCTION

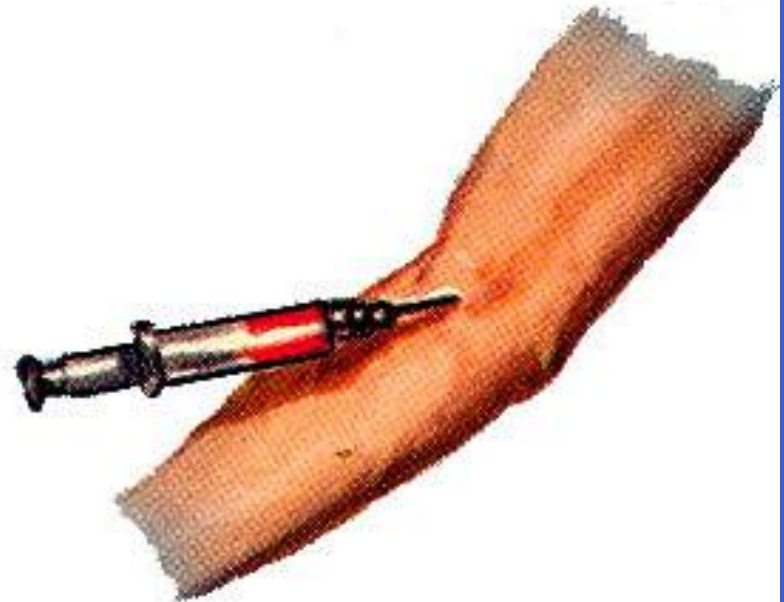

BIẾN CHỨNG THẬN

IMPAIRED RENAL

FUNCTION : PROTEINURIA,
HEMATURIA, REDUCED PSP
EXCRETION AND CREATININE
CLEARANCE, LOW SP. GRAVITY

RENAL INSUFFICIENCY:

BUN > 25mg/100ml,
SERUM CREATININE > 1.2 mg/100ml

BIẾN CHỨNG THẦN KINH

CEREBRAL
VASCULAR
INSUFFICIENCY

ENCEPHALOPATHY

CEREBRAL
THROMBOSIS

BIẾN CHỨNG THẦN KINH

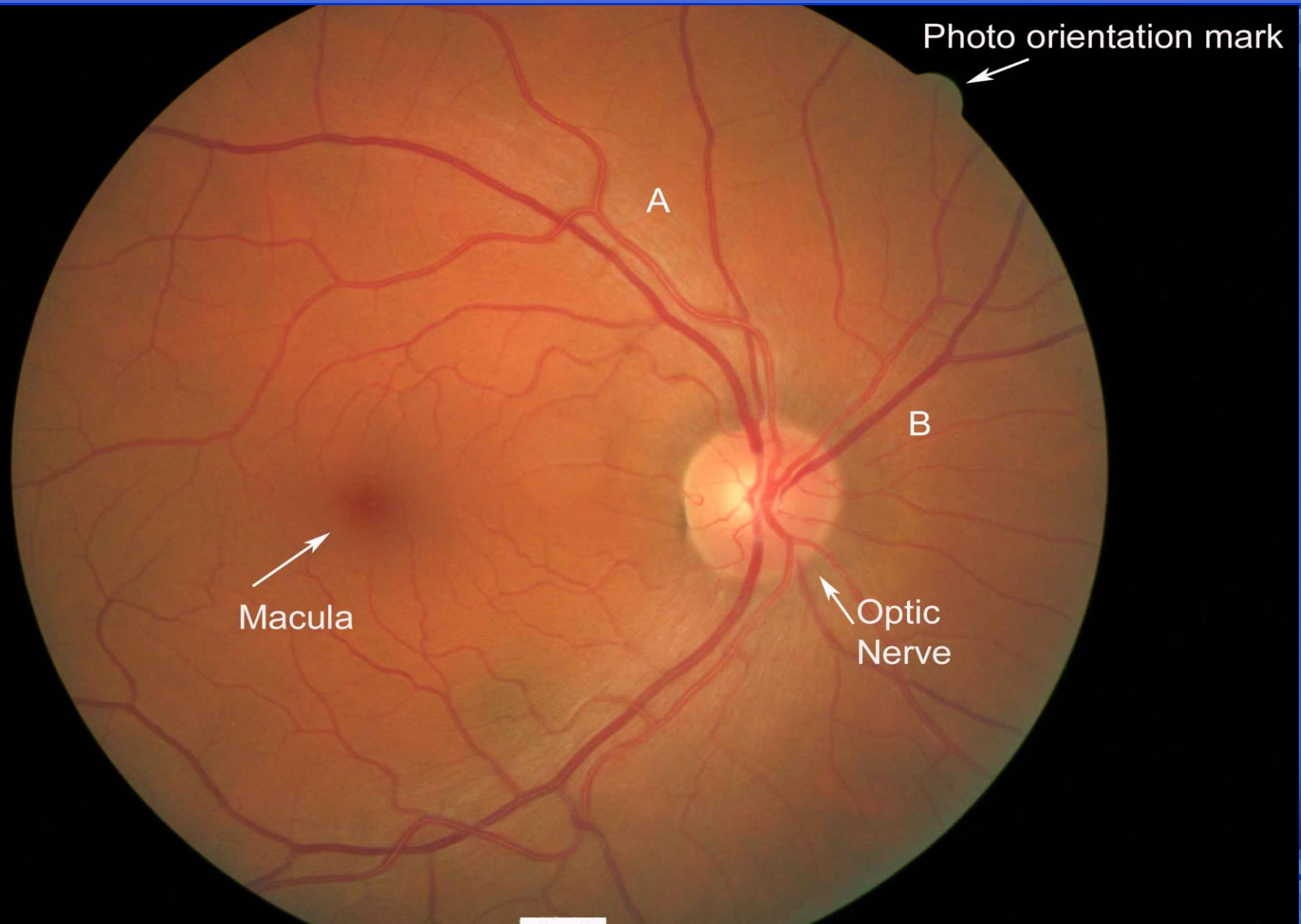
INTRACRANIAL
HEMORRHAGE

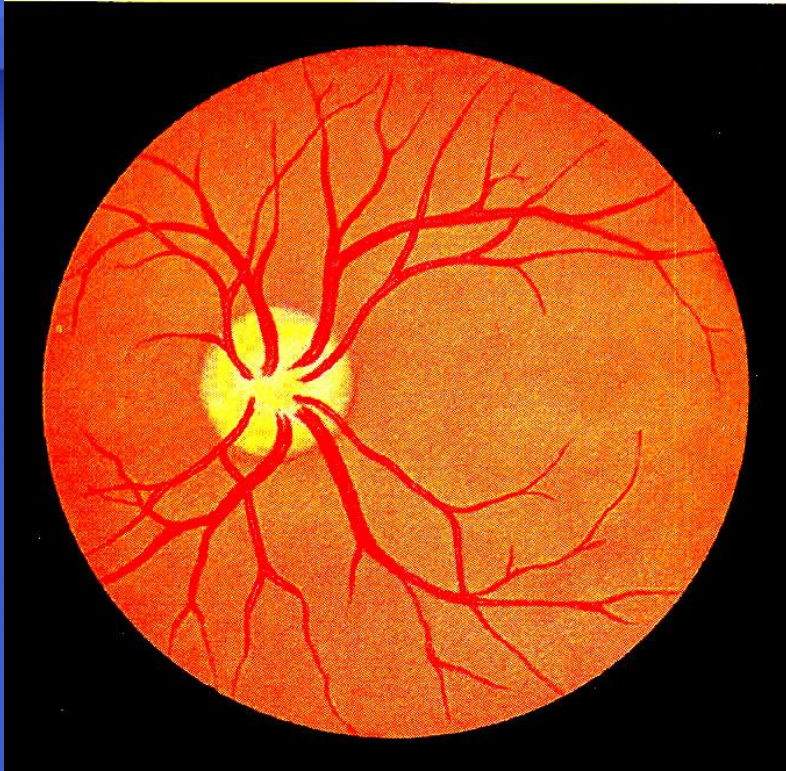
SUBARACHNOID
HEMORRHAGE
(RUPTURED
ANEURYSM)

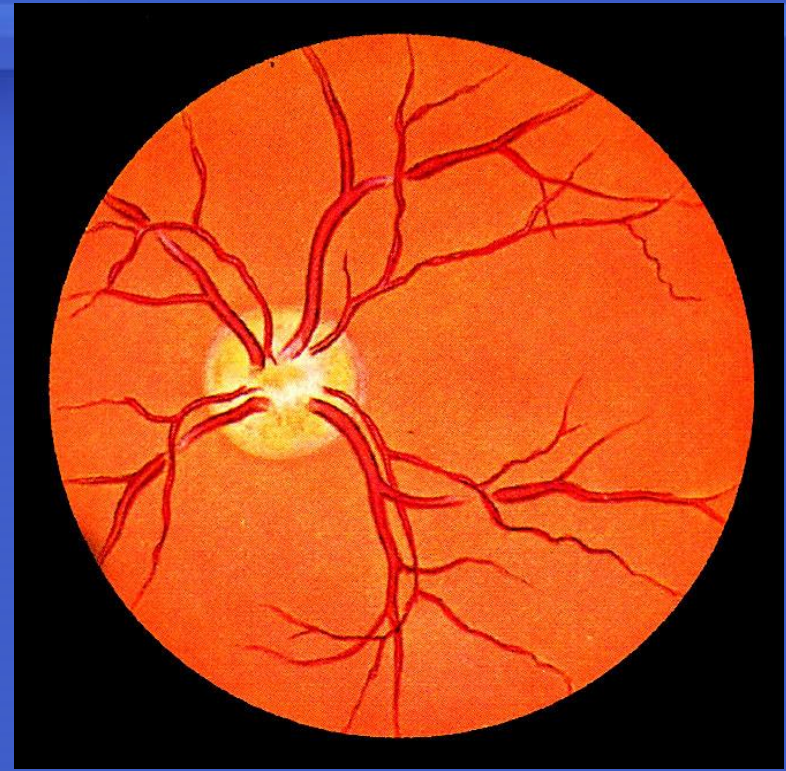
Normal

BIẾN CHỨNG TẠI MẮT

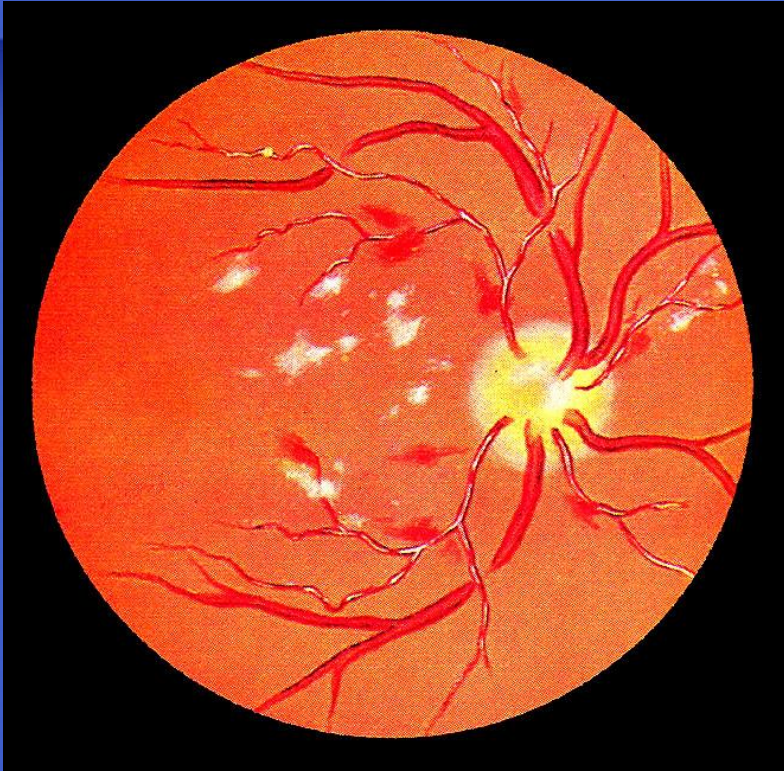
Độ I (theo Keith, Wagener và Barker) :
Các ĐM võng mạc hẹp nhẹ tương đối
so với các tĩnh mạch

Độ II :
ĐM xơ hoá vừa phải, tăng phản
quang và đè ép vào các TM tại chỗ
bất chéo

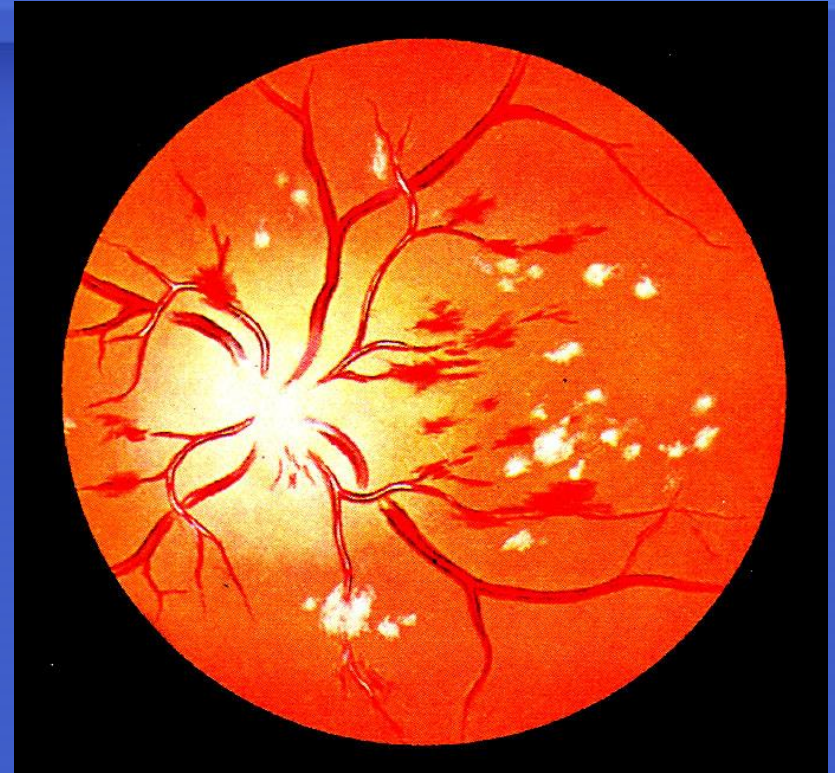

BIẾN CHỨNG TẠI MẮT

Độ III

Phù, xuất tiết và xuất huyết :
các ĐM co thắt nhiều và xơ hoá
("sợi dây bạc")

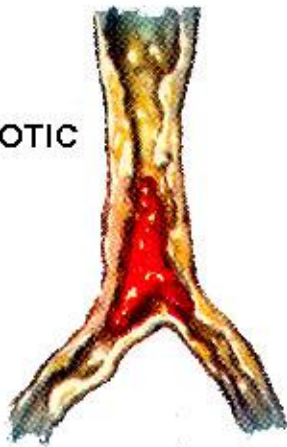
Độ IV

Phù gai thị ... xuất tiết và xuất
huyết lan rộng

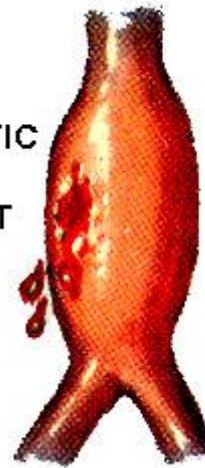

BIẾN CHỨNG MẠCH MÁU

ARTERIOSCLEROTIC
AND/OR
THROMBOTIC
NARROWING
OR OCCLUSION

ATHEROSCLEROTIC
ANEURYSM
WITH OR WITHOUT
RUPTURE

DISSECTING
ANEURYSM

